



## CARMA

*(Children ADHD Resilience Mothers Attachment)*

### Baggrund

Baggrunden for dette studie, er resultater fra bl.a. et tidligere ph.d.-studie "CARPA", hvor der fandtes en signifikant forøget forekomst af utryk tilknytning hos børn med ADHD (85%) sammenlignet med hvad man ville forvente (38%). Ligeledes var kun 23% af mødrene trykt tilknyttede i forhold til de forventede 58%. Endvidere fandtes en signifikant sammenhæng imellem faktorer i mødrenes funktionsniveau og barnets behandlingsrespons; børn, hvis mødre scorede højt på selvrapporteret resiliens, havde bedre respons på behandlingen. Omvendt havde børn, hvis mødre scorede højt på ADHD-symptomer, et ringere respons på behandlingen.

Hovedfokus for undersøgelserne i "CARMA" er funktionsnedsættelse og intergenerational transmission. Især er det af interesse, om der kan identificeres faktorer, der er af betydning for langtidsprognosen hos børn med ADHD.

### Mål

Det overordnede mål i dette projekt er at undersøge prognostiske faktorer hos børn med ADHD-symptomer og den potentielle sammenhæng mellem ADHD-symptomer og tilknytningsrepræsentation. Desuden er det målet at undersøge faktorer i mødrenes funktionsniveau, og hvad de potentielt kan betyde for behandlingsrespons og prognose hos børn diagnosticeret med ADHD.

### Metode

I en del-undersøgelse fortsætter samme kohorte fra "CARPA" i en longitudinel opfølgingsundersøgelse. Der anvendes spørgeskemaer og semistrukturerede interviews til at indsamle followup-data. Der foretages desuden kvalitative interviews for at få mere detaljeret information fra mødrene om deres oplevelse af at kunne håndtere forælderrollen, om mødet med psykiatrien, og hvordan de oplever støtten til dem selv og deres barn med ADHD. Der indsamles desuden i en longitudinel spørgeskemaundersøgelse, fra en større kohorte, data om mødres generelle trivsel (resiliens, stress og oplevelse af støtte fra omgivelserne). Endelig pågår der forberedelse af et interventionsstudie med RCT-design, hvor der skal undersøges effekt af udvalgte non-farmakologiske tiltag.

### Perspektiver

Perspektivet i projektet er et øget fokus på ADHD som en heterogen tilstand, med flere og overlappende ætiologiske faktorer. Udvikling af nye behandlingstiltag bør anerkende dette samt at ADHD er en kronisk tilstand, der kræver en "stepped care"-strategi i behandlingen. Dette skal potentielt involvere forældre-

barn-forholdet mere aktivt. I fremtiden er det håbet, at vi med et bredere og øget fokus på andre faktorer end ADHD-kernesymptomerne kan blive i stand til at differentiere ”højrisiko” familier, der har brug for tættere støtte fra dem med mindre behov. Differentiering på grundlag af forskellige faktorer såsom forskelle i resiliens, tilknytningsrepræsentation og det mere generelle funktionsniveau kan muligvis bidrage til i højere grad at skræddersy optimal behandlingsstrategi til den enkelte familie. Det er håbet, at dette kan forbedre prognosen for flere børn med ADHD-symptomer.

### **Forskergruppe**

Pernille Darling Rasmussen, MD, PhD<sup>1,2</sup>; Ole Jakob Storebø, MA, PhD<sup>1,2,6</sup>; Erik Simonsen, MD, PhD<sup>2,5</sup>; Niels Bilenberg, MD, PhD<sup>3</sup>; Yael Shmueli-Goetz, BSc, PhD<sup>4</sup>; Mette Elmoose Andersen, MA, PhD<sup>6</sup>; Nina Tejs Jørring, MD<sup>7</sup>; Gunnhild Lien BSc<sup>6</sup>; Amalie Musaeus BSc<sup>6</sup>

<sup>1</sup>Child and Adolescent Psychiatric Department, Region Zealand; <sup>2</sup>Psychiatric Research Unit, Region Zealand;

<sup>3</sup>Child and Adolescent Psychiatric Department and Psychiatric Research Unit, University of Southern

Denmark; <sup>4</sup>Anna Freud National Centre for Children and Families, London; <sup>5</sup>Department of Clinical Medicine, University of Copenhagen; <sup>6</sup>Department of Psychology, Region of Southern Denmark; <sup>7</sup>Unit for Psychotherapy CAMHS Capital Region

### **Kontakt:**

Pernille Darling Rasmussen: [pdra@regionsjaelland.dk](mailto:pdra@regionsjaelland.dk)